

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาหาความสัมพันธ์ (descriptive correlational research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเชื่อด้านสุขภาพ ความร่วมมือในการรักษา และความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพและความร่วมมือในการรักษาของผู้ป่วยวัณโรค โดยศึกษาผู้ป่วยวัณโรค จำนวน 60 ราย ที่คลินิกวัณโรค แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลพะเยา ระหว่างเดือน ธันวาคม 2542 ถึงเดือนมกราคม 2543 เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติดังนี้ มีอายุตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไป เป็นผู้ป่วยวัณโรคปอดที่ไม่ติดเชื้อเอชไอวีและรักษาด้วยระบบยาระยะสั้น เป็นเวลานานกว่า 1 เดือน และมีความยินดีและเต็มใจให้ความร่วมมือในการศึกษาครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย (1) แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล (2) แบบสอบถามความเชื่อด้านสุขภาพที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยใช้แนวคิดแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพของ เบคเกอร์ (Becker, 1974) ผู้วิจัยนำเครื่องมือไปหาค่าความตรงกันของผู้ทรงคุณวุฒิและดัชนีความตรงกันตามเนื้อหาได้ค่าเท่ากับ .80 และ .77 ตามลำดับ และนำไปหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้เท่ากับ .81 (3) แบบสอบถามความร่วมมือในการรักษาส่งขึ้นโดยผู้วิจัยศึกษาจากการศึกษาคำรา วารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำเครื่องมือไปหาค่าความตรงกันของผู้ทรงคุณวุฒิและดัชนีความตรงตามเนื้อหาได้ค่าเท่ากับ .96 และ .96 ตามลำดับ และนำไปหาค่าความคงที่ของการวัดโดยการทดสอบซ้ำกับผู้ป่วยกลุ่มเดิมห่างกัน 2 อาทิตย์ จำนวน 10 ราย ได้ค่าเท่ากับ .81 ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS โดยข้อมูลส่วนบุคคลนำไปแจกแจงความถี่และหา ร้อยละ ข้อมูลความเชื่อด้านสุขภาพและความร่วมมือในการรักษานำไปแจกแจงความถี่ หาร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของความเชื่อด้านสุขภาพและความร่วมมือในการรักษาโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อันดับแบบสเปียร์แมน (Spearman's rank correlation coefficient) ผลการวิจัยพบว่า คะแนนความเชื่อด้านสุขภาพโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (ร้อยละ 100) อยู่ในระดับสูง ความเชื่อด้านสุขภาพรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 86.67) มีการรับรู้ถึงโอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคอยู่ในระดับสูง ด้านการรับรู้ความรุนแรงของวัณโรคส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่าง (ร้อยละ 86.67) มีการรับรู้ในระดับสูง และด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ของการรักษาเกือบทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง (ร้อยละ 98.33) มีการรับรู้ในระดับสูง

ส่วนด้านการรับรู้อุปสรรคในการรักษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 93.33) มีระดับคะแนนการรับรู้ต่ำ สำหรับความร่วมมือในการรักษาพบว่าส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่าง (ร้อยละ 75) มีคะแนนอยู่ในระดับสูง นอกจากนั้นยังพบว่าความเชื่อด้านสุขภาพไม่มีความสัมพันธ์กับความร่วมมือในการรักษา ($r=.198$, $p=.603$)

การนำผลการวิจัยไปใช้

ใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความเชื่อด้านสุขภาพทั้งโดยรวมและรายด้านกับความร่วมมือในการรักษาผู้ป่วยวัณโรค

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเล็ก จึงไม่สามารถอ้างอิงถึงประชากรได้ และการเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ตามเกณฑ์ ไม่ได้สุ่มจากประชากร ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีการกระจาย คือส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุและไม่ได้รับการศึกษาหรือการศึกษาต่ำ
2. วิธีการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้จากแบบสอบถามเพียงอย่างเดียว อาจทำให้การวัดความเชื่อด้านสุขภาพและความร่วมมือในการรักษาไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร
3. เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้สร้างขึ้นครั้งแรกโดยผู้วิจัย และแบบสอบถามความเชื่อด้านสุขภาพเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งอาจไม่เหมาะสมกับกลุ่มที่เป็นผู้สูงอายุและไม่ได้รับการศึกษาหรือการศึกษาต่ำ ซึ่งอาจทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความลำบากในการเลือกตอบแบบสอบถาม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ ไม่ได้ทำการสุ่มตัวอย่าง เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงตามเกณฑ์และกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนน้อย การศึกษาครั้งต่อไปจึงควรเพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างและมีการสุ่มจากประชากร เพื่อให้การกระจายของคะแนนอยู่ภายใต้โค้งปกติและสามารถนำผลการวิจัยไปอ้างอิงถึงประชากรได้
2. วิธีการรวบรวมข้อมูลความเชื่อด้านสุขภาพและความร่วมมือในการรักษา ควรใช้การรวบรวมหลายวิธีนอกเหนือจากการตอบแบบสอบถาม เช่น วิธีการสัมภาษณ์ การสังเกต การพิจารณาจากผลของการรักษา และจากผลทางห้องปฏิบัติการ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุม และ

ตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด

3. การศึกษาครั้งต่อไปควรมีการพัฒนาปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัยเพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สูงอายุและไม่ได้รับการศึกษา เช่น ปรับแบบสอบถามของความเชื่อด้านสุขภาพให้มีมาตราส่วนประมาณค่าเพียง 3 ระดับ เพื่อง่ายแก่การตัดสินใจเลือกคำตอบ